

č. j.: OU-87722/90-2025

OPATŘENÍ REKTORA

č. 279/2025

Poskytování výzkumných dat

Článek 1

Výrazy, pojmy, zkratky

1. **OU.** Ostravská univerzita.
2. **OR.** Opatření Rektora OU.
3. **Výzkumná Data.** Informace nebo údaje vytvořené, získané, či pocházející z vědecké nebo výzkumné či jiné obdobné činnosti.
4. **Podmínky Projektu.** Soustava pravidel (norem) poskytovatele podpory z veřejných zdrojů (především tyto soustavy pravidel: rozhodnutí, smlouva, nebo akt o poskytnutí podpory; pravidla pro žadatele a příjemce dotací z operačních programů; zadávací dokumentace; především těchto poskytovatelů: MŠMT; GAČR; TAČR; AZV; instituce nebo agentury EU – například Komise EU; stát, kraj, obec).
5. **Spolupracující Osoba OU.** Fyzická, nebo právnická osoba, jež se podílí na činnosti, jednání, nebo práci s Výzkumnými Daty, a zároveň není ani zaměstnancem OU, ani studentem OU.

Článek 2

Princip otevřené vědy a princip zákonnosti

1. OU se hlásí k principům otevřené vědy a tímto OR zpřesňuje povinnosti, jež ukládají příslušné obecně závazné právní předpisy¹ a jiné soustavy pravidel, na které obecně závazné právní předpisy odkazují.²
2. OU se zejména přihlašuje k principu: „*co nejotevřenější, uzavřené podle potřeby*“ („*as open as possible, as closed as necessary*“).

---

¹ Ke dni vydání tohoto OR se konkrétně jedná zejména o **zákon č. 130/2002 Sb.**, zákon o podpoře výzkumu a vývoje, ve znění pozdějších předpisů (v rámci něho především ustanovení **§ 12a**) a dále o **Směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1024** o otevřených datech a opakovaném použití informací veřejného sektoru.

² Ke dni vydání tohoto OR se konkrétně jedná hlavně o principy **FAIR** (WILKINSON, Mark a kolektiv: The FAIR Guiding Principles for scientific data management and stewardship. Scientific Data. 2016, ročník 3, č. článku: 160018.).

Článek 3

Pravidla pro poskytování Výzkumných Dat a metadat

1. Tento článek tohoto OR vymezuje pouze minimální standardy platné pro poskytování Výzkumných Dat a metadat. Podmínky Projektu mohou vymezovat vyšší standardy s přísnějšími nebo podrobnějšími pravidly; v takovém případě obzvláště platí článek 5 odst. 1 písm. d) tohoto OR.
2. Výzkumná Data a metadata musí být poskytována na žádost bezplatně. Žadostí se rozumí též kliknutí na odkaz, který vede přímo k umístění Výzkumných dat a metadat na repozitáři.
3. Povinnost uvedená v odst. 2 se vztahuje na Výzkumná data a metadata vzešlá nebo užitá ve výzkumu podporovaného z veřejných prostředků, a od ukončení poskytování podpory tohoto výzkumu uplynulo nejméně 12 měsíců.
4. Výzkumná Data i metadata musí být poskytována, nebo zpřístupňována v otevřeném a strojově čitelném formátu a za takových podmínek, které jsou objektivní, přiměřené, nevýlučné, nediskriminační a neomezují způsob ani účel jejich následného využití.
5. Neposkytnout Výzkumná Data lze jen v situaci, kdy by mohlo dojít k nepřiměřenému zásahu do nejméně jednoho z níže vymezených okruhů práv nebo skupin zájmů:
  - a) právo na ochranu soukromí;
  - b) právo na ochranu osobních údajů;
  - c) právo na ochranu obchodního tajemství;
  - d) právo na ochranu oprávněných obchodních zájmů;
  - e) bezpečnost státu;
  - f) jiný oprávněný zájem OU.
6. Neposkytnout metadata lze jen v situaci, kdy by poskytnutím samotných metadat (čili bez současného poskytnutí Výzkumných Dat) mohlo dojít k situaci vymezené v odst. 5 tohoto článku.

Článek 4

Metodická doporučení pro poskytování Výzkumných Dat a metadat

1. Poskytnutí Výzkumných Dat či metadat je posuzováno individuálně. Pokud Výzkumná Data nelze poskytnout na základě jednoho či více důvodů uvedených v článku 3 odst. 5, neznamená to automaticky, že metadata také nelze poskytnout. Obecně platí, že odůvodnit neposkytnutí metadat je velmi komplikované.
2. Pokud neexistuje důvod pro neposkytnutí Výzkumných Dat nebo metadat uvedený v článku 3 odst. 5, OU důrazně doporučuje poskytování Výzkumných Dat a metadat formou jejich umístění na vhodný repozitář. Tím je naplněna podpora politiky otevřené vědy deklarovaná v článku 2. Současně se tím eliminuje administrativní zatížení OU ve srovnání s jakýmkoliv jiným postupem.
3. Pokud neexistuje důvod pro neposkytnutí Výzkumných Dat nebo metadat uvedený článku 3 odst. 5, OU důrazně doporučuje poskytování Výzkumných Dat a metadat za podmínek poslední dostupné verze licence Creative Commons Attribution International (CC BY 4.0). Tím jsou naplněny podmínky stanovené článku 3 odst. 4.
4. Pokud existuje důvod pro neposkytnutí Výzkumných Dat nebo metadat uvedený článku 3 odst. 5, který nezamezuje poskytnutí dat mandatorně, tedy jedná-li se o důvod d) nebo f), stále je nejvhodnějším způsobem umístění Výzkumných Dat na vhodný repozitář, který v souladu s principy FAIR přidělí Výzkumným Datům

perzistentní identifikátor a zpřístupní metadata. Přístup k Výzkumným Datům je možné na repozitáři uzavřít, popř. nastavit přístup přes podávání žádostí v rozhraní, kterým je repozitář vybaven.

5. Pokud existuje důvod pro neposkytnutí Výzkumných Dat nebo metadat uvedený článku 3 odst. 5, který nezamezuje poskytnutí dat mandatorně, tedy jedná-li se o důvod d) nebo f), Výzkumná Data nebo metadata lze stále poskytnout. Jedná se však o svobodné rozhodnutí OU, nikoliv o naplnění povinnosti. V takovém případě se na poskytnutí dat nevztahují ani podmínky uvedené v článku 3 odst. 4 a užití dat lze poskytovat na základě různých restriktivních licencí.
6. Pro účely poskytování Výzkumných Dat či metadat pomocí repozitáře lze využít komunitu OU v obecném repozitáři Zenodo, nebo jiný druh repozitáře dle oborových zvyklostí a charakteru výzkumu.³
7. V případě povinnosti řídit se Podmínkami Projektu je nutné brát v potaz často přísnější nastavení uvedené v těchto Podmínkách. Mezi ně často patří např.:
  - a) Nulové časové embargo po konci projektu;
  - b) Povinnost poskytování Výzkumných Dat pomocí repozitáře;
  - c) Dodatečná povinnost sdílení dat na úložišti poskytovatele projektu;
  - d) Detailní odůvodnění obchodních nebo jiných oprávněných zájmů v případě neposkytování Výzkumných Dat a to v pravidelných časových intervalech i po skončení financování projektu. Obdobná podmínka na odůvodnění může platit i v případě omezení přístupu k Výzkumným Datům přes žádost.
8. V případě partnerského projektu OU důrazně doporučuje uzavřít smlouvu mezi všemi partnery, která vymezuje principy, procesy, povinnosti a odpovědnosti týkající se poskytování Výzkumných Dat a metadat.

Článek 5 Odpovědnost

1. Každý zaměstnanec OU, student OU i Spolupracující Osoba OU je při každé činnosti, jednání, či práci s Výzkumnými Daty a metadaty povinen dodržovat:
  - a) obecně závazné právní předpisy (zejména ty vymezené v článku 2 odst. 1 tohoto OR);
  - b) principy FAIR (které jsou uvedeny v příloze tohoto OR);
  - c) vnitřní pravidla OU (vnitřní předpisy, opatření rektora, opatření děkana);
  - d) Podmínky Projektu.
2. Pokud jsou Výzkumná Data a metadata vytvořena, získána, nebo je s nimi pracováno v rámci projektu poskytovatele podpory z veřejných zdrojů, potom platí také tato níže vymezená pravidla:
  - a) Odpovědný je primárně řešitel projektu.
  - b) Nejbližší vedoucí zaměstnanec řešitele projektu je odpovědný za dohled nad řešitelem projektu.
3. Pokud jsou Výzkumná Data a metadata vytvořena, získána, nebo je s nimi pracováno mimo rámec projektu poskytovatele podpory z veřejných zdrojů, potom platí též tato níže vymezená pravidla:
  - a) Odpovědný je primárně tvůrce Výzkumných Dat a metadat.

---

³ Přehled repozitářů a bližší informace ke komunitě OU v Zenodo lze nalézt na webové stránce <https://www.osu.cz/open-science/ukladani-dat/>.

- b) Nejbližší vedoucí zaměstnanec tvůrce Výzkumných Dat a metadat je odpovědný za dohled nad tvůrcem Výzkumných Dat a metadat.
4. Pokud Výzkumná Data a metadata vytvořil student výlučně v rámci plnění studijních povinností (zde hlavně tvorba závěrečné práce) a současně takové plnění studijních povinností nebylo podstatně podpořeno z veřejných prostředků (především pokud se nejednalo o případ v odst. 2 tohoto článku), potom se zpravidla nejedná o Výzkumná Data a metadata, která by podléhala povinnostem otevřené vědy a o nichž pojednává toto OR.
5. Vznikne-li OU povinnost k náhradě škody či újmy, nebo je-li OU uložena sankce (zde např. povinnost k vrácení dotace či její části; povinnost k zaplacení pokuty či penále), v souvislosti s poskytnutím či neposkytnutím Vědeckých Dat nebo metadat, je taková náhrada či sankce účtována na vrub pracoviště, kde pracuje zaměstnanec nesoucí primární odpovědnost, nebo zaměstnanec nesoucí odpovědnost za dohled.
6. Dohoda mezi pracovišti může stanovit jiný způsob účtování, než je způsob stanovený v odst. 5 tohoto článku.

Článek 6 **Závěrečná ustanovení**

Toto OR nabývá platnosti dnem publikace na Portálu OU (dne 15.5. 2025) a účinnosti dnem následujícím.

Příloha:

Principy FAIR (anglický originál a český překlad)

v Ostravě dne .....

.....
doc. Mgr. Petr Kopecký, Ph.D.
rektor, v.r.

Zpracovali: doc. RNDr. Martin Štěpnička, Ph.D.; prorektor pro vědu a uměleckou činnost
Mgr. Bc. Eliška Vavrečková; manažerka otevřené vědy
Mgr. Bc. Jan Humpolík; právník

Rozdělovník: Portál OU